

Goedkeurende accountantsverklaring bij jaarrekening 2015 niet vanzelfsprekend

De kans is groot dat de accountant bij veel van de gemeentelijke jaarrekeningen over 2015 geen goedkeurende verklaring zal afgeven. Eerder is dit in brieven van minister Plasterk aan de Tweede Kamer¹ en van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) aan gemeenten en gemeenschappelijke regelingen² op vergelijkbare wijze verwoord.

De niet goedkeurende verklaringen komen niet onverwacht en zijn terug te voeren op de onzekerheden bij de decentralisaties in het sociale domein. In 2015 heeft de transitie en de continuïteit van deze zorg voorop gestaan. Aanbieders in de zorg en gemeenten, maar bijvoorbeeld ook de Sociale Verzekeringsbank (SVB) zijn nu volop aan de slag met de backoffice. Deze partijen moeten nu andere informatie aanleveren dan voorheen. Dit goed regelen vraagt vanzelfsprekend tijd.

Zo is het voor de meeste zorgaanbieders wettelijk om in plaats van met een beperkt aantal opdrachtgevers nu met meerdere partijen zaken te doen. Zij zijn bezig hun administraties hierop in te richten. Gemeenten stemmen hun contractvoorwaarden vaak regionaal af om het voor de aanbieders werkbaar te houden. Al deze partijen zijn binnen het sociaal domein met elkaar verbonden in een keten en onvolkomenheden bij de ene partij werken door naar de ander.

Wanneer bijvoorbeeld een zorgaanbieder onvoldoende inzicht kan geven of aan bepaalde gemeentelijke contractvoorwaarden is voldaan, geeft dat onzekerheid en dit kan gevolgen hebben voor de financiële rechtmatigheid en de getrouwheid van zowel de gemeentelijke jaarrekening als die van de zorgaanbieder. Zorgaanbieders zijn in sommige gevallen nog bezig met het opstarten van de facturatie. Het is praktisch onmogelijk om driekwart jaar aan facturatie en de controle hierop in te lopen in de korte tijd die nog rest tot de presentatie van de jaarrekeningen in de gemeenteraden. De SVB was begin 2015 nog in het nieuws vanwege betaalachterstanden. De fouten die zijn opgetreden kunnen doorwerken naar gemeenten.

Een belangrijke stap vooruit bij de afstemming binnen de keten sociaal domein vormt de model-oplegger rechtmatigheid die eind april 2015 door de VNG aan de gemeenten is verzonden. Deze heeft in veel gemeenten als basis gediend voor het lokale overleg met de zorgaanbieders om knelpunten aan de orde te stellen. Aanvullend hierop is door de aanbieders in de zorg een controleprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet opgesteld. Hiermee vragen de aanbieders in de zorg om in ieder geval voor 2015, het eerste jaar van de transitie, aparte protocollen/afspraken en verantwoordingen per gemeente of inkoopregio te vervangen door een minimale set aan verantwoordingseisen. Momenteel vinden nog gesprekken plaats tussen Rijk, VNG, accountants en aanbieders over dit initiatief. Op dit punt komt de VNG nog terug met meer informatie.

¹ Kabinetsreactie derde rapportage Transitiecommissie Sociaal Domein, brief 14 september 2015

² NBA: Knelpunten Decentralisaties vragen actie van gemeente en GR, brief 21 september 2015

Ondanks deze initiatieven is de verwachting dat problemen voor de presentatie van de jaarrekening 2015 niet kunnen worden opgelost. Sterker nog, het zal een hele opgave zijn om voor 2016 alles wel voor elkaar te krijgen. Waar het om gaat is dat alle partijen naast de verlening van de zorg ook de controle en de verantwoording ervan op een redelijke termijn op orde krijgen. Het is dan belangrijk om als gemeente een stip aan de horizon te plaatsen en daar consequent naar toe te werken.

Vervolgens is het dan maar de vraag of met terugwerkende zaken alsnog repareren en controleren, niet contrair werkt aan het beoogde doel van het inregelen van de nieuwe beheersorganisatie. Overleg met de accountant kan hierbij helpen om duidelijk te krijgen waar in het systeem de grote problemen zitten. Is het inderdaad duidelijk dat het niet gaat lukken met een goedkeurende verklaring of is nog herstel mogelijk? Wanneer deze risico's in kaart zijn gebracht, is het vervolgens goed om de volgende vragen te stellen.. Wat zijn de verwachtingen voor de jaarrekening 2015, wat is de gemeentelijke stip aan de horizon en hoe wordt hier naartoe gewerkt? College en raad kunnen hierover van gedachte wisselen (bijvoorbeeld bij de begrotingsbehandeling).

In november komt de VNG met een brief naar haar leden waarin we dieper ingegaan op de stand van zaken rond de verantwoording en controle in het sociale domein.

23 oktober 2015